



Església Parroquial de Sant Andreu

Tona

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església s/n
Alçada: 600,2

Coordenades:

Latitud: 41.85266
Longitud: 2.22142
UTM Est (X): 435371
UTM Nord (Y): 4633710

Classificació

Número de fitxa 08283 - 175
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Neoclàssic Noucentisme
Segle XIX, XX
Autoria de l'element: Josep M Pericas
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Va ser reconstruïda després de la Guerra Civil.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL 12205-I POUM. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. VI. Catàleg de béns a protegir. Ed-1 Església Parroquial de Sant Andreu. dc., 20/07/2011 - 12:00
Data aprovació: IPAC 24378
Número inventari
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada

Titular:

Bisbat de Vic

Fitxes associades:

[Goigs a llaor de Sant Andreu Patró de Tona](#)

[Goigs a llaor de Sant Joan Baptista](#)

[Goigs a llaor de Sant Cristòfol](#)

[Goigs en honor de Maria Auxiliadora](#)

Autoria de la fitxa

Josep Anton Pérez Arriaga (TRÍADE serveis Culturals)

Data de registre de la fitxa:

dt., 28/05/2024 - 19:51

Descripció

L'actual temple és una construcció dels anys quaranta del segle XX, bastit ex novo en el solar de l'església parroquial de la primera meitat del segle XIX que es va cremar el 1936. La nova construcció només aprofita de l'antiga la façana major i el campanar (aquest, del final del segle XIX). La composició de la façana es basa en un eix de simetria principal on es situen la portalada, una gran rosassa i un òcul. A la cantonada nord-est de la façana destaca un perfil ondulant, un semicercle de motlures de pedra arrodonides que separa la façana principal del cos del campanar. La façana presenta orla de pedra al voltant coincidint amb les cantonades.

La portalada mostra un arc escarser i muntants de pedra, a la banda dels quals hi ha una pilastra, que sustenten un entaulament llis, amb motlures que diferencien l'arquitrau, el fris i la cornisa. Tot el conjunt compta amb relleus neoclàssics. La part superior la configuren dos medallons ovalats decorats, el de la dreta amb motius vegetals religiosos, corona i palmes; i un vaixell navegant amb un núvol d'on surten uns raigs, el de l'esquerra. La part central està reservada per l'estàtua de Sant Andreu, amb la creu en aspa i sustentant un llibre, ubicada en una fornícula d'arc semicircular ornat amb fullatges als brancals. Al pedestal es pot llegir la data de 1972, que és l'any en què es va col·locar (l'original es va destruir el 1936).

El campanar és de torre, format per una base de dos pisos i tres nivells a la torre. Les obertures són d'arc de mig punt amb carreus carejats i escairats als brancals, excepte una del primer pis que és un ull de bou, i les de la base que són quadrades. El parament és de pedra reforçat amb maó a les cantonades i arrebossat.

L'església té diferents annexos al seu voltant, destaquen la capella fonda i la rectoria nova.

A l'interior, el temple és d'una sola nau de capçalera recta amb deambulatori. Entre la nau i el presbiteri hi ha un transsepte. La coberta de la nau se sosté sobre arcs diafragmàtics semicirculars que descarreguen sobre unes columnes de capitells de factura neoclàssica. Perpendicular als arcs, hi ha un embigat de fusta que sosté la coberta. Als peus de la nau i sobre l'atri, s'alça un cor. A les parets laterals i entre les columnes s'obren grans fornícules que encabeixen figures de Sants.

Cal destacar els murals del pintor local Felip Vall, pintats originàriament els estius del 1946 i el 1947. Es tracta d'una obra molt complexa amb més de 500 m² que ocupa tot el presbiteri i el mur o capcer sobre l'arc triomfal. A la part central de la composició que orna el presbiteri hi ha Sant Andreu a la creu, titular de l'església i patró del poble, i als laterals escenes de la seva vida. La resta de l'obra versa sobre diferents aspectes teològics habituals en la decoració amb simbologia cristiana, com la representació de Déu a la glòria i el tetramorf.

Història

Al llarg del segle XVIII, la demanda d'una part dels habitants del nucli de població que es va crear al voltant de l'antic camí ral (c. Tona), per bastir una nova església parroquial al costat del nou nucli urbà, per substituir el temple que des del 1723 feia d'església parroquial, l'antiga església de Santa Maria del Barri, va ser motiu de debat amb altres tonencs i tonenques que la volien mantenir al Barri.

L'1 de febrer de 1784, el Dr. Josep Rocafort llegà una gran quantitat de diners per a la construcció de la nova església, si es començava a construir abans de sis anys. El 1790 la Reial Audiència n'autoritzava la construcció. Però els terrenys destinats a la nova parròquia eren propietats dels Riambau i es negaren a vendre. No obstant això, el 17 de febrer de 1794 es veieren obligats a la venda. Sembla que el projecte d'obres original de l'església va ser del mestre d'obres Morató, de Vic (PADRÓS, 2011)

La pedra es va treure de les parets del castell, que es trobava en runes. El dia 29 de juny de 1802 es posà la primera pedra de l'església i set anys després, a causa de la Guerra del Francès, es van cremar les bastides i les cintres de la nova construcció. El 1813-14 es reprengué l'obra. El 1815 s'acabà de construir el creuer i, un cop en ús la nova església, es decidí aturar la construcció per poder pagar els deutes. El 1829 es va acabar la capella del Santíssim. El 1834 les obres es reprenen, per aturar-se de nou el 1840, quedant per fer el campanar i la façana. La construcció del campanar es va continuar a partir de 1897. El 1911 ja devia estar acabat perquè hi ha notícies de la col·locació del rellotge i durant 1912 es parlava de la instal·lació de les campanes i d'un parallamps (IPA). Durant la Guerra Civil del 1936, es cremà l'església, que es reedificarà després de la guerra. El 1940-41 es reconstrueix l'església, segons el projecte de l'arquitecte Josep M. Pericas. Es manté de l'antic edifici, el campanar i la façana, i se'n modifica el coronament, ara a dues vessants. El 1972 es col·loca la nova escultura de Sant Andreu a la façana, que substituïa la destruïda l'any 1936 (PADRÓS, 2011).

Bibliografia

CATASÚS, Aleix (2016). Josep Maria Pericas i Morros, arquitecte noucentista (Vic, 1881 - Barcelona, 1966). Patronat d'Estudios Osonencs. Vic, p. 169-173.

DOMINGO, Alícia (2016). "La Pintura de Felip Vall". Llibre de Tona.

PADRÓS, Carles ; PUIGFERRAT, Carles. (2011) Tona. Recull gràfic 1890 - 1978. Editorial Efadós

PLADEVALL, Antoni (1990). Tona. Mil cent anys d'Història. Eumo Editorial. Ajuntament de Tona.

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

Enllaços d'interès:

[Espais de Memòria Històrica. L'església parroquial](#)

